

***Posudek na diplomovou práci předloženou na katedře psychologie
FF UK v lednu 2008.***

Téma diplomové práce: **Vývoj osvojování jazyka**

Diplomandka: ***Klára Votavová***

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Lenka Šulová, CSc.

Oponent: PhDr. Simona Hoskocová, PhD.

Diplomandka předkládá k obhajobě diplomovou práci na aktuální téma osvojování jazyka u dítěte. Práce je v rozsahu 160 stran + seznam literatury (71 cíleně vhodně zvolených odborných zdrojů)+přílohy. Práce je členěna na část teoretickou a empirickou, ale ačkoliv je mezi oběma částmi rozdíl v jejich rozsahu, je skutečně obtížné zvolit, co je těžištěm předložené práce. Obě části DP lze považovat za vyvážené.

V první kapitole autorka představuje výzkumné metody zabývající se osvojováním jazyka. Kapitola vypovídá o vynikající orientovanosti diplomandky v této oblasti a je skutečně cenná, protože představuje aktuální výzkumné aktivity především v zahraničí. Ve druhé kapitole autorka představuje fundovaně základní teoretická východiska při studiu osvojování jazyka obecně, z nichž výzkumné aktivity vycházejí. V dalších třech kapitolách autorka představuje tři vývojové etapy osvojování jazyka (nelexikální, pregramatické a gramatické). V poslední kapitole potom zpracovává téma vývoje „řeči zaměřené na dítě“. V uvedené části textu autorka prokázala bohaté znalosti z oblasti vývojové a kognitivní psychologie a též z oblasti lingvistiky. Z tohoto hlediska lze práci považovat za interdisciplinární. Diplomandka zde prokázala schopnost samostatně myslet, logicky třídit, pracovat s odbornými prameny a získané poznatky přehledně publikovat a formálně řádně citovat. Z textu je patrný dlouhodobý zájem o uvedené téma a významné množství investovaného času. Domnívám se, že některé části předložené DP by bylo vhodné publikovat (příkladně kapitolu1 a 2). V textu jsou drobné chyby formálního charakteru (str. 121přítomnost a ne nepřítomnost nemocí, str. 128 jsme se doptávali – lépe dotazovali jsme se apod.).

V části empirické autorka popisuje svou snahu adaptovat americký Inventář komunikačního vývoje (MacArthur-Bates CDI -Communicative Development Inventory) do češtiny. Tento inventář je ve světě natolik významný, že má aktuálně už 47 jazykových mutací, nikoliv však dosud českou. Diplomandka nejprve Inventář popisuje, vysvětluje jeho klady i kritická místa, popisuje jeho jazykové mutace. Možnost porovnávat výsledky jednotlivých jazykových modifikací přináší významné posuny při chápání osvojování jazyka u dítěte v obecné rovině. Výsledky by mohly velmi posunout představu odborníků o zdravém vývoji jazyka, určit normy pro jednotlivá jazyková a kulturní prostředí, prohloubit teoretické znalosti ohledně jazykových univerzálií, vznikla by patrně i možnost užít dotazník v klinické praxi.

Primárním cílem projektu empirické části bylo zhodnocení obsahové stránky první verze adaptace lexikální části CDI2 a příprava adaptace pro druhé kolo pilotážní studie. Prvním krokem autorky byl překlad CDI1 i CDI2 do češtiny. Základem jí byl původní americký Inventář, čítající 680 položek ve 22 kategoriích a druhým podkladem pak byla španělská mutace testu, čítající 588 položek, se kterým se blíže seznámila na Univerzitě v Madridu. Vzhledem k interkulturním i jazykovým odlišnostem bylo třeba pečlivě dodržet především procentuální zastoupení jednotlivých položek (viz. tabulka na str. 129). Dalším krokem bylo zadání rozsáhlého inventáře 31 rodičům a následná analýza získaných údajů i poznatků o nástroji samém. Autorka zjištěné výsledky přehledně zpracovává i prezentuje. V textu nechybí ani úvahy o validitě a reliabilitě. Obecně lze říci, že v DP je prezentována jen dílčí část rozsáhlé práce, kterou autorka už realizovala, nebo se chystá realizovat. Je to především z důvodů časových a finančních možností diplomandky a také z důvodu ucelenosti předkládané DP. Z textu je však patrná obrovská časová investice věnovaná diplomandkou zcela nad rámec obvyklých požadavků, kladených na DP.

Na závěr si dovoluji uvést, že hodnotím velice pozitivně, pokud zahraniční pobyty na smluvních univerzitách přináší tak zásadní podněty a inspirace našim studentům v oblasti profesní, jako v tomto případě. Nejedná jen o kariérový profit samotné diplomandky, ale i oboru psychologie jako takové a to především v oblasti vývojové psychologie, diagnostiky, metodologie. **Předloženou práci doporučuji k obhajobě s velmi kladným hodnocením a doporučuji též některé její části k publikování v odborném tisku.** Věřím, že diplomandka se bude započatému úkolu schopna věnovat i nadále!

Praha – 12.1.2009

Lenka Šulová
